

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 3 май 2019 г.
(OR. en)

8763/19

JEUN 64
EDUC 221
SOC 330
EMPL 245

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
№ предх. док.:	8308/19 + COR1
Относно:	Младите хора като фактор на демокрацията в ЕС - Ориентационен дебат

След консултация с Работната група за младежта председателството изготви приложения документ за обсъждане, който да послужи като основа за ориентационния дебат на министрите за младежта в рамките на заседанието на Съвета по образование, младеж, култура и спорт на 22—23 май 2019 г.

**Съвет по образование, младеж, култура и спорт (Брюксел, 22 май 2019 г.) –
ориентационен дебат по въпросите на младежта**

**Младите хора като фактор на демокрацията в Европейския съюз
- Документ за обсъждане, изготвен от председателството -**

1. Младите хора и демокрацията

Демокрацията е един от фундаменталните принципи, стоящи в основата на ЕС и определящи функционирането на неговите институции. Консолидирането и утвърждаването на този принцип е от ключово значение за осигуряване на благосъстоянието на европейските граждани.

Що се отнася до младите хора и демокрацията, в отношенията си с младите хора ЕС се ръководи най-вече от разпоредбите на член 165 от Договора за функционирането на ЕС, който гласи, че „Действията на Съюза целят (...) насърчаване на участието на младите хора в демократичния живот на Европа“. В съответствие с тези разпоредби наскоро приетата стратегия на ЕС за младежта за периода 2019—2027 г. има за цел да насърчи участието на младите хора в демократичния живот, като наред с това в нея се разглеждат също „начинът, по който функционират нашите демократични общества“, „социално-икономическото изключване и изключването от демократическия процес“ и „демократичните дефицити в процесите на ЕС“¹. Към всички изброени въпроси следва да се подходи посредством установяването на взаимоотношения с младите хора с цел да се повиши доверието им в демокрацията като система на управление, която носи ползи за младежта и се стреми да я привлече към участие.

Макар и все още доста ниско като абсолютно изражение, участието на младите хора в изборния процес изглежда започва да се активизира, и въпреки че с нетърпение очакваме потвърждение на тази тенденция в контекста на предстоящите избори за Европейски парламент, е важно също да гледаме отвъд тази перспектива. Интересите на младите хора със сигурност не се ограничават само до изборите, предвид нарастващото им желание да участват по-активно в дейностите на младежките организации, НПО и дори на политическите партии, въпреки че равнището на членство продължава да бъде твърде ниско. Наред с това доброволческата дейност, особено с акцент върху местната общност, става все по-привлекателна за младите хора.

¹ Стратегия на ЕС за младежта за периода 2019—2027 г., ОВ С 456, 18.12.2018 г.

Тези фактори ясно показват, че днешното младо поколение не е апатично. Когато обаче става въпрос за областите на действие, които според него следва да бъдат приоритет за ЕС, демократичното участие се нарежда след въпросите на образованието и уменията, опазването на околната среда и борбата срещу изменението на климата, заетостта, миграцията и бежанците². Това не означава непременно, че младите хора не проявяват интерес към демокрацията. Тъкмо напротив: осем от всеки десет млади европейци смятат, че трябва да се подпомагат образователни програми, които насърчават критичното мислене и по-задълбоченото познаване на правата и отговорностите на европейските граждани, както и на функционирането на ЕС и неговите институции, като всички те са ключови елементи за гарантиране на гладкото функциониране на съвременната демокрация³.

В контекста на посоченото по-горе се налага заключението, че младите хора ценят демокрацията, но е необходимо да се положат повече усилия, за да стигне тя по-близо до сърцата и особено до умовете на младите хора. Нещо повече, трябва да направим всичко възможно младите хора да се чувстват приобщени и да могат да играят активна роля в демократичния живот на ЕС и държавите членки. За постигането на тази цел обаче трябва да се имат предвид няколко аспекта.

2. Как да се насърчи по-активното участие на младите хора в демократичния живот на ЕС

а) Притегателната сила на алтернативните политически послания

Политическите послания с акцент върху демокрацията, основните човешки права и межкултурния диалог са на път да загубят подкрепа в условията на материална несигурност и затруднения (висока и трайна безработица, бедност сред работещите, ниска вероятност за социална мобилност и др.), особено ако преодоляването на тези предизвикателства отнема твърде много време на демократичните правителства. В този контекст не представлява изненада фактът, че гражданите, независимо от тяхната възраст, се вслушват в онези, които твърдят, че имат лесни решения за днешните социални и икономически проблеми.

В резултат от новите възможности за свързаност и информационните потоци, които способстват за разпространението на дезинформация, става все по-лесно да се извличат дивиденди от неудовлетвореността на хората. Поради тази причина е изключително важно да се обърне по-голямо внимание на начина, по който се формулират, представят и изпълняват различните политики.

² Експресно проучване на Евробарометър № 455, Младежта в Европа (2017 г.).
Проучване, проведено от TNS Political & social по искане на Европейската комисия,
Генерална дирекция „Образование, младеж, спорт и култура.

³ Пак там 2.

б) Нови и променящи се форми на власт и участие на младежта

Независимо от наблюдаваните напоследък подобрения, все още съществува усещането, че сме изправени пред младо поколение, което е донякъде изключено от традиционните форми на участие в процеса на вземане на решения (гласуване, политически партии, младежки организации, участие в обществени дебати и т.н.). Редовното гласуване вече не може да бъде достатъчно за ангажирането на младите хора в процеса на вземане на решения, а ценностите, които определят традиционната структура на властта, не са непременно привлекателни в сравнение с по-предпочитани алтернативи⁴:

Тези нови форми на власт и участие със сигурност повдигат въпроси относно представителността на системите за управление и вземане на решения.

⁴ Alex Farrow, Youth Participation: Closer to the Edge of Participation and Activism (Участието на младежта: доближаване към периферията на участието и активизма), SALTO Think Tank on Youth Participation (Мозъчен тръст по въпросите на участието на младежта SALTO), Талин, 2018 г., достъпно тук.

в) Използване и влияние на технологиите

Новите технологии предоставят също възможност за скъсяване на дистанцията между гражданите и управленските институции и позволяват бърза комуникация и изразяване на мнение. Младото поколение като цяло се чувства комфортно да използва инструментите на социалните медии, което трябва да се разглежда като преимущество.

Нужно е обаче да се отдели допълнително внимание на следните елементи:

- цифровото разделение сред младите хора и необходимостта то да се преодолее;
- затварянето на комуникационния цикъл – с младите хора се провеждат консултации, те изразяват мнението си и участват във вземането на решения, но трябва да получават и обратна информация за резултатите, а решенията трябва да се обсъждат по подходящ за младите хора начин;
- цифрово участие, което не разполага с механизмите, съществуващи при по-традиционните форми на участие за гарантиране на качество и комуникация.

3. **Въпроси за ориентационния дебат на министрите**

Министрите се приканват да разгледат проблематиката, засегната в настоящия документ, по време на ориентационния дебат, насрочен за заседанието на Съвета по образование, младеж, култура и спорт (Младеж) на 22 май. Във връзка с това те биха могли да отговорят на следните въпроси:

1. **Какви действия могат да предприемат държавите членки и институциите на ЕС в отговор на очертаните в настоящия документ предизвикателства с оглед на повишаване на ангажираността на младите хора към демократичните принципи?**
2. **Като се имат предвид силните страни, интересите и профилът на днешното младо поколение, кои са най-ефективните мерки за повишаване на участието му в демократичния живот на ЕС и неговите държави членки?**